

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ادبیات فارسی

(قافیه، عروض، سبک‌شناسی و نقد ادبی)

دوره پیش‌دانشگاهی

رشته‌های علوم انسانی — علوم و معارف اسلامی

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
نام کتاب : ادبیات فارسی (قافیه، عروض، سبک‌شناسی و نقد ادبی) - ۲۸۳/۴
مؤلفان : بخش اول و دوم : تقی وحیدیان کامیار

بخش سوم : محمد پارسا نسب، حسن ذوالفقاری و محمدرضا سنگری
بخش چهارم : عبدالحسین زرین کوب، حمید زرین کوب

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وب سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : سیداحمد حسینی

طراح جلد : طاهره حسن زاده

صفحه‌آرا : خدیجه محمدی

حروفچین : زهرا ایمانی نصر

مصصح : علیرضا کاهه، علیرضا ملکان

امور آماده سازی خبر : فاطمه پزشکی

امور فنی رایانه‌ای : حمید نابت کلاچاهی، ناهید خنیام‌باشی

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

جایخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

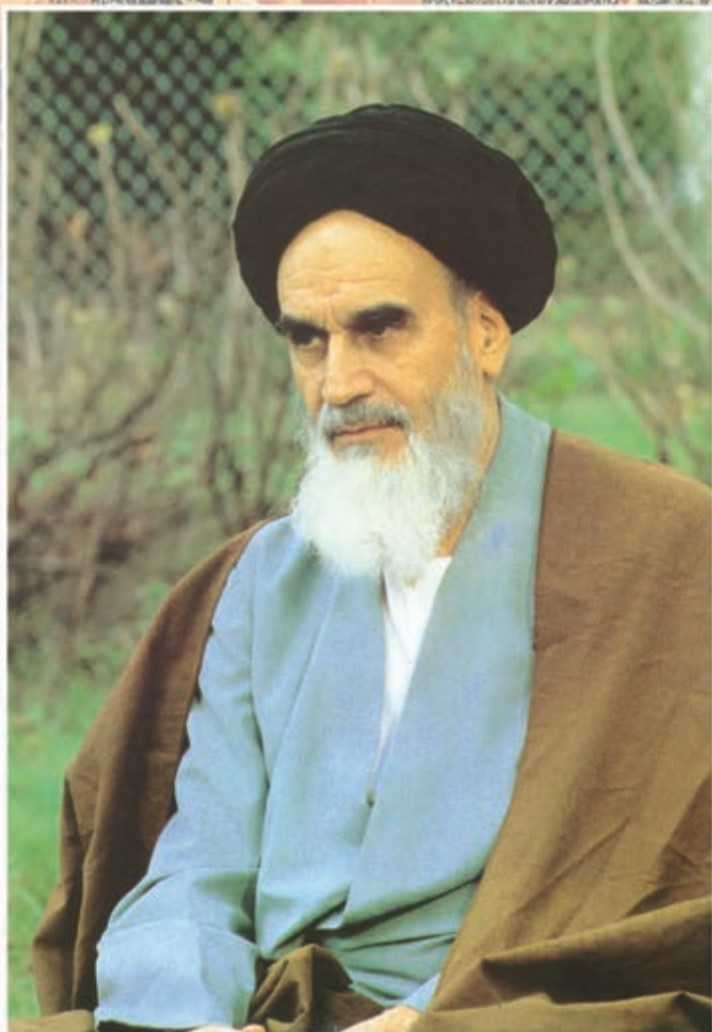
سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ بیستم ۱۳۹۳

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۱۸-۵

ISBN 978-964-05-2018-5

این جوانان بسیار عزیز در سطح کشورند که ... یک شبه ره صد ساله را
پیمودند و آنچه عارفان و شاعران عارف پیشه در سالیان دراز آرزوی آن را می کردند،
ایشان ناگهان به دست آوردند و عشق به لقاء الله را از حدّ شعار به عمل رسانده و
آرزوی شهادت را با کردار در جبهه های دفاع از اسلام عزیز به ثبت رساندند.

امام خمینی رحمه الله علیه

فهرست مطالب

۱۱۳	– بزم محبت/ طبیب اصفهانی	۱	– الهی
۱۱۵	– کی رفته‌ای ز دل/ فروغی بسطامی	۲	بخش اول: قافیه
۱۱۷	ادبیات معاصر	۳	درس اول – شعر، وزن، قافیه
	درس هجدهم – درآمدی بر ادبیات معاصر و	۸	درس دوم – قواعد قافیه
۱۱۸	ادبیات انقلاب اسلامی	۱۸	بخش دوم: عروض (وزن شعر)
۱۲۰	– آی آدم‌ها/ نیما یوشیج	۱۹	درس سوم – حرف، هجا، وزن
۱۲۳	– مدیر مدرسه/ جلال آل احمد	۲۶	درس چهارم – تقطیع به ارکان
۱۳۰	– نی محزون/ شهریار	۳۱	درس پنجم – چگونگی تقطیع شعر به ارکان
	درس نوزدهم – حماسه چهارده ساله/	۴۰	درس ششم – اختیارات وزنی
۱۳۳	محمدرضا عبدالملکیان	۴۸	درس هفتم – طبقه بندی اوزان
۱۳۸	درس بیستم – خطّ خون/ علی موسوی گرما رودی	۵۸	درس هشتم – اوزان دوری، وزن نیمایی
۱۴۲	– تاوان این خون تا قیامت ماند بر ما/ علی معلم	۶۳	بخش سوم: سبک شناسی
	درس بیست و یکم – درآمدی بر عرفان و تصوّف /	۶۴	* سبک خراسانی
۱۴۶	مرتضی مطهری	۶۵	درس نهم – سبک و سبک شناسی
	درس بیست و دوم – عشق و عاشق و معشوق/	۶۷	– درآمدی بر سبک خراسانی
۱۵۲	عین القضات همدانی	۷۰	– وصف ابر/ فزخی سیستانی
۱۵۵	– هر که عاشق تر بُود بر بانگ آب / مولوی	۷۳	درس دهم – میلاد پیغامبر (ص)/ محمد بن جریر طبری
۱۵۸	درس بیست و سوم – درآمدی بر طنز، هجو و هزل	۷۷	– جوانی/ عنصر المعالی قابوس بن وشمگیر
۱۶۴	درس بیست و چهارم – نمونه‌هایی از طنز امروز	۷۹	سبک عراقی
۱۷۰	بخش چهارم: نقد ادبی	۸۰	درس یازدهم – درآمدی بر سبک عراقی
۱۷۱	درس بیست و پنجم – تعاریف و انواع نقد (۱)	۸۳	– بوی جوی مولیان / نظامی عروضی
۱۷۸	درس بیست و ششم – تعاریف و انواع نقد (۲)	۸۶	درس دوازدهم – زاغ و مار
	* تحلیل آثار مهم نظم و نشر فارسی		– داستان خسرو با مرد زشت روی /
	درس بیست و هفتم – تحلیل آثار مهم نظم و	۸۸	مرزبان بن رستم
۱۸۶	نثر فارسی	۹۰	درس سیزدهم – ایوان مداین/ خاقانی شروانی
۱۸۶	الف) نظم: مثنوی مولوی	۹۴	درس چهاردهم – جدال سعدی با مدعی/ سعدی
	درس بیست و هشتم – تحلیل آثار مهم نظم و	۱۰۰	درس پانزدهم: نسیم سحر/ حافظ
۱۹۱	نثر فارسی	۱۰۴	* سبک هندی
۱۹۱	ب) نثر: قابوس نامه	۱۰۵	درس شانزدهم – درآمدی بر سبک هندی
۱۹۶	مناجات	۱۰۷	– سررشته آمال‌ها/ صائب تبریزی
۱۹۷	واژه نامه	۱۱۰	* دوره بازگشت
۲۰۱	منابع و مأخذ	۱۱۱	درس هفدهم – درآمدی بر سبک دوره بازگشت